

การพัฒนาคุณภาพชีวิตผู้สูงอายุของเทศบาลนครนทบุรี จังหวัดนนทบุรี
Development of the Quality of Life of the Elderly Persons
in Nonthaburi Municipality, Nonthaburi Province

ภัทราภรณ์ ต้วงเรือง

นักศึกษาปริญญาโท หลักสูตรรัฐประศาสนศาสตรมหาบัณฑิต มหาวิทยาลัยราชภัฏสวนสุนันทา
โทร.089-164-5467 E-mail: mosmosmospa@gmail.com

นัทนิชา หาสุนทรี

อาจารย์ประจำคณะมนุษยศาสตร์และสังคมศาสตร์ มหาวิทยาลัยราชภัฏสวนสุนันทา
โทร.080-334-4999 E-mail: drnatnicha.ha@gmail.com

Pattaraporn Doungraung

Student, Master of Public Administration Program in Public Policy,

Suan Sunandta Rajaphat University

Natnicha Hasoontree

Faculty of Humanities and Social Sciences, Suan Sunandta Rajaphat University

รับเข้า: 1 ตุลาคม 2562 แก้ไข: 22 พฤศจิกายน 2562 ตอรับ: 30 พฤศจิกายน 2562

บทคัดย่อ

การวิจัยครั้งนี้มีวัตถุประสงค์เพื่อ 1) ศึกษาระดับคุณภาพชีวิต การพัฒนาคุณภาพชีวิตตามลักษณะประชากรศาสตร์ผู้สูงอายุของเทศบาลนครนนทบุรี จังหวัดนนทบุรี 2) ศึกษาความแตกต่างระดับคุณภาพชีวิตผู้สูงอายุของเทศบาลนครนนทบุรี จังหวัดนนทบุรี จำแนกตามลักษณะประชากรศาสตร์ และ 3) ศึกษาความสัมพันธ์ระหว่างการพัฒนาคุณภาพชีวิตกับคุณภาพชีวิตผู้สูงอายุของเทศบาลนครนนทบุรี จังหวัดนนทบุรี โดยใช้ระเบียบวิธีวิจัยแบบผสานวิธี กลุ่มเป้าหมาย ได้แก่ ผู้บริหารเทศบาลนครนนทบุรี จำนวน 2 คน โดยการสัมภาษณ์เชิงลึก (In-depth interview) และการวิจัยเชิงปริมาณ กลุ่มตัวอย่าง ได้แก่ ผู้สูงอายุ จำนวน 400 คน โดยใช้แบบสอบถามเป็นเครื่องมือในการเก็บรวบรวมข้อมูลและสถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูล ได้แก่ ความถี่ ร้อยละ ค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน สถิติทดสอบค่าที (t-test) การวิเคราะห์ความแปรปรวนทางเดียว (One-way ANOVA) และการหาค่าความสัมพันธ์ของเพียร์สัน (Pearson's Correlation Coefficient) ผลการวิจัย พบว่า 1) ระดับการพัฒนาคุณภาพชีวิตของเทศบาลนครนนทบุรี จังหวัดนนทบุรี โดยภาพรวมอยู่ในระดับมาก ด้านการสนับสนุนทางสังคม มีค่าเฉลี่ยสูงสุด รองลงมา คือ ด้านการจัดการสภาพแวดล้อม ด้านการมีส่วนร่วม และด้านการส่งเสริม

สุขภาพ 2) ระดับคุณภาพชีวิตผู้สูงอายุของเทศบาลนครนนทบุรี โดยภาพรวมอยู่ในระดับมาก ด้านสภาพแวดล้อม มีค่าเฉลี่ยสูงสุด รองลงมา คือ ด้านความสัมพันธ์ทางสังคม ด้านจิตใจ และด้านร่างกาย 3) การพัฒนาคุณภาพชีวิตโดยรวมมีความสัมพันธ์เชิงบวกในระดับสูงต่อคุณภาพชีวิตผู้สูงอายุซึ่งเป็นไปตามสมมติฐานอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 และ 4) การสัมภาษณ์ผู้บริหารเทศบาลนครนนทบุรี พบว่า การพัฒนาคุณภาพชีวิตในด้านต่าง ๆ ของเทศบาลนครนนทบุรี ส่งผลต่อคุณภาพชีวิตของผู้สูงอายุ เมื่อผู้สูงอายุได้รับการพัฒนาแล้วจะทำให้ผู้สูงอายุมีคุณภาพชีวิตที่ดียิ่งขึ้น

คำสำคัญ: การพัฒนาคุณภาพชีวิต คุณภาพชีวิต ผู้สูงอายุ เทศบาลนครนนทบุรี

Abstract

The objectives of this research were: 1) to study the quality of life level and quality of life development based on demographic characteristics of the elderly in Nonthaburi Municipality, Nonthaburi Province 2) to study the difference of the quality of life level of the elderly in Nonthaburi Municipality, Nonthaburi Province, classifying by demographic characteristic and 3) to study the relationship between quality of life development and quality of life of the elderly in Nonthaburi Municipality, Nonthaburi Province. Mixed methods research was used in this study. For qualitative research method, the target group included 2 executives of Nonthaburi Municipality. In-depth interview was conducted to collect information. For quantitative research method, the sample was group consisted of convenience sampling of 400 elders in Nonthaburi Municipality, Nonthaburi Province. Questionnaires were used to collect data, The statistics were used for data analysis including with frequency, percentage, average, standard deviation, t- test, One- way ANOVA and Pearson's Correlation Coefficient. The results of the research were as follows: 1) The Overall level of quality of life development of the elderly in Nonthaburi Municipality, Nonthaburi Province, was high level. There was social support at the highest level, following by environmental management, participation, and health promotion, ranked in descending order of mean scores, 2) The Overall of Quality of life level of the elderly of Nonthaburi Municipality, Nonthaburi Province, was high level. There was environment at the highest level, following by social relationship, mind, and body, and 3) The quality of life development in overall was positively related to quality of life of the elderly in high level, which was statistically significant at .01 levels, according to the hypothesis. 4) Based on the interview with the executives of Nonthaburi Municipality, it was concluded that Nonthaburi Municipality's development of quality of life in various aspects affected overall

quality of life of the elderly. When the elderly was developed in every respect, they will have a better quality of life.

Keywords: quality of life development, quality of life, elderly, Nonthaburi Province

บทนำ

จากการรายงานสถานการณ์ผู้สูงอายุไทย พบว่า ประเทศไทยได้ก้าวสู่สังคมสูงอายุแล้วมาตั้งแต่ปี พ.ศ.2548 คิดเป็นร้อยละ 16.5 และมีแนวโน้มว่าประชากรผู้สูงอายุจะเพิ่มสูงขึ้นในปี พ.ศ.2564 จากการคาดการณ์ในปี พ.ศ.2576 พบว่า ประเทศไทยจะก้าวสู่สังคมสูงอายุในระดับสุดยอด คือ การที่มีผู้สูงอายุมากกว่าร้อยละ 28 ของประชากรทั้งหมด หรือประชากรผู้สูงอายุที่มีอายุ 65 ปีขึ้นไปมากกว่าร้อยละ 20 (มูลนิธิสถาบันวิจัยและพัฒนาผู้สูงอายุไทย, 2561)

การที่มีผู้สูงอายุเพิ่มมากขึ้นในสัดส่วนของประชากรอาจจะทำให้ผู้สูงอายุประสบภาวะยากลำบากสูงกว่าวัยอื่น โดยเฉพาะผู้สูงอายุที่ขาดความมั่นคงทางเศรษฐกิจและสังคม การที่ไม่มีบุตรหลานคอยดูแล เนื่องจากความเสื่อมสภาพของร่างกายตามวัยและโรคร้ายที่มากขึ้นซึ่งก่อให้เกิดภาวะการพึ่งพาที่สูงขึ้นและมีความต้องการดูแลระยะยาวจากสังคม การพัฒนาคุณภาพชีวิตจึงเป็นสิ่งจำเป็นและเป็นเรื่องเร่งด่วนที่ภาครัฐหรือหน่วยงานที่เกี่ยวข้องควรริบดำเนินการเพื่อเป็นการรองรับสังคมสูงอายุของไทยที่จะต้องเผชิญกับปัญหาความยากจน การถูกทอดทิ้ง การเป็นผู้ป่วยที่ไม่ได้รับการดูแล และก่อให้เกิดปัญหาภาระด้านงบประมาณในการดูแลผู้สูงอายุ การที่ไม่มีระบบดูแล การให้ความช่วยเหลือ การคุ้มครองและการพัฒนาคุณภาพชีวิตผู้สูงอายุที่มีประสิทธิภาพ ขาดการบูรณาการด้านงบประมาณด้านบุคลากร และภารกิจของหน่วยงานที่เกี่ยวข้องจะส่งผลให้รัฐบาลไม่สามารถดูแลผู้สูงอายุได้อย่างทั่วถึง ซึ่งจะส่งผลกระทบต่อคุณภาพชีวิตผู้สูงอายุในด้านต่าง ๆ รัฐบาลจึงได้กำหนดกรอบยุทธศาสตร์ชาติระยะ 20 ปี (พ.ศ.2560 - 2579) ด้านการสร้างโอกาสและความเสมอภาคทางสังคม โดยมีเป้าหมายการพัฒนาที่ให้ความสำคัญการดึงเอาพลังของภาคส่วนต่าง ๆ มาร่วมกันขับเคลื่อน โดยการสนับสนุนการรวมตัวของประชาชนในการร่วมคิดร่วมทำเพื่อส่วนรวม การกระจายอำนาจในระดับท้องถิ่นเพื่อเป็นการเตรียมความพร้อมทั้งในด้านมิติสุขภาพ เศรษฐกิจ สังคม และสภาพแวดล้อมให้มีคุณภาพและสามารถพึ่งตนเองได้ โดยรัฐให้หลักประกันการเข้าถึงบริการและสวัสดิการที่มีคุณภาพอย่างเป็นธรรมและทั่วถึง (สำนักงานคณะกรรมการพัฒนาการเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ, 2560) ดังนั้น การยกระดับคุณภาพชีวิตจึงเป็นสิ่งจำเป็นที่ภาครัฐต้องมีการวางแผนในการวางระบบโครงสร้าง การจัดสรรรายได้ การจัดสวัสดิการ โดยองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นเป็นหน่วยงานสำคัญที่มีความใกล้ชิดกับประชาชนและมีบทบาทสำคัญในการส่งเสริมคุณภาพชีวิต การดูแลการสงเคราะห์ให้กับผู้สูงอายุในการจัดบริการสาธารณะ สร้างการมีส่วนร่วม การให้บริการทางด้านสาธารณสุขและการส่งเสริมสุขภาพให้กับประชาชนในพื้นที่ให้เป็นไปตามอำนาจหน้าที่และกฎหมายอย่างใดก็ตาม การให้ความสำคัญกับเรื่องการป้องกันโรคในระดับบุคคล โดยการศึกษาในระดับบุคคล

ก่อนที่จะเกิดโรค จะสามารถเพิ่มโอกาสให้กับผู้สูงอายุมีสุขภาพที่ดีได้ตามแนวคิดขององค์การอนามัยโลก ซึ่งเป็นกระบวนการในการสร้างโอกาสให้แก่ผู้สูงอายุเข้าถึงระบบการสาธารณสุข การมีส่วนร่วม การได้รับความปลอดภัยเพื่อให้คุณภาพชีวิตดีขึ้น โดยมีปัจจัยหลัก 3 ประการ คือ สุขภาพที่ดี ความมั่นคงในชีวิตและการมีส่วนร่วมเพื่อเป็นการเตรียมความพร้อมของชุมชนในการดูแลผู้สูงอายุในระยะยาวในหลาย ๆ ด้าน (กรมกิจการผู้สูงอายุ, 2561)

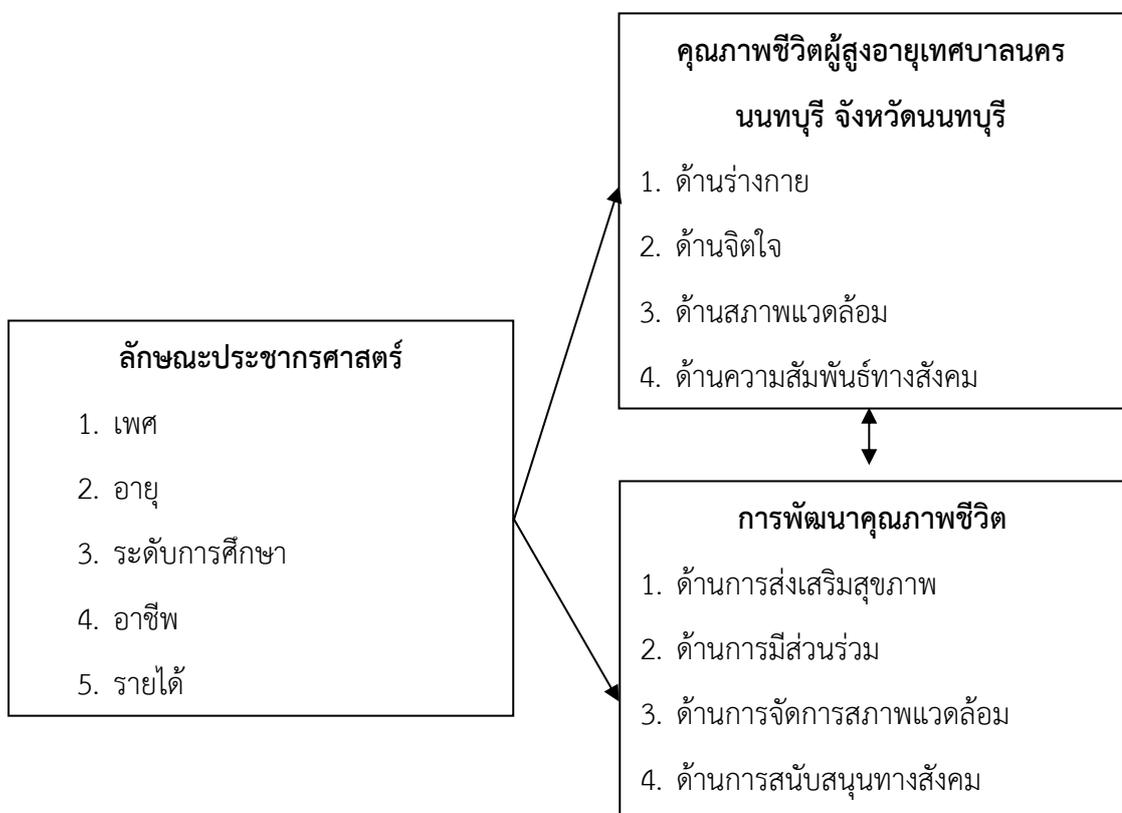
จากปัญหาที่กล่าวมา ผู้วิจัยมีความสนใจที่จะศึกษาการพัฒนาคุณภาพชีวิตของเทศบาลนครนนทบุรี จังหวัดนนทบุรี เนื่องจากเป็นองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นที่มีขนาดใหญ่ และจากการค้นคว้าพบว่า เทศบาลนครนนทบุรีมีการเปลี่ยนแปลงที่อยู่อาศัยโดยมีประชากรอพยพเข้ามาเป็นจำนวนมาก มีการขยายตัวของเมืองอย่างรวดเร็ว จากการสำรวจข้อมูลประชากรผู้สูงอายุของเทศบาลนครนนทบุรีพบว่า จำนวนประชากรผู้สูงอายุคิดเป็นร้อยละ 18.6 ซึ่งสูงกว่าเกณฑ์ที่กำหนดไว้ในร้อยละ 14 ในพื้นที่เทศบาลนครนนทบุรีที่มีจำนวนประชากรสูงอายุเพิ่มขึ้นเมื่อเทียบกับจำนวนประชากรช่วงวัยอื่น (มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์, 2558) จากการพัฒนาของประชากรผู้สูงอายุ จึงทำให้เทศบาลนครนนทบุรีมีบทบาทสำคัญในการพัฒนาคุณภาพชีวิตผู้สูงอายุ การจัดบริการสาธารณสุขให้ครอบคลุมและการให้ความสำคัญต่อคุณภาพชีวิตผู้สูงอายุ การส่งเสริมการป้องกัน ฟื้นฟู และพัฒนาระบบสุขภาพแบบครบวงจร โดยมีการพัฒนาคุณภาพชีวิต ด้านการส่งเสริมสุขภาพ ด้านการมีส่วนร่วม ด้านการจัดการสภาพแวดล้อม และด้านการสนับสนุนทางสังคม เพื่อนำไปสู่คุณภาพชีวิตที่ดีขึ้น โดยผู้วิจัยได้ประยุกต์ใช้แนวคิดองค์ประกอบคุณภาพชีวิตประกอบด้วย 4 ด้าน ได้แก่ ด้านร่างกาย ด้านจิตใจ ด้านสภาพแวดล้อม และด้านความสัมพันธ์ทางสังคม เพื่อให้เกิดการพัฒนา การเสริมสร้างให้ผู้สูงอายุในพื้นที่ สามารถดำรงชีวิตอยู่ในครอบครัว และสังคม ได้อย่างมีคุณค่า ตลอดจนผลที่ได้จากการศึกษาวิจัยครั้งนี้ จะนำข้อมูลไปปรับใช้ในการพัฒนาคุณภาพชีวิตผู้สูงอายุและนำมาปรับใช้กับประชากรผู้สูงอายุในพื้นที่อื่นต่อไปให้มีคุณภาพชีวิตที่ดียิ่งขึ้น

วัตถุประสงค์การวิจัย

1. เพื่อศึกษาระดับคุณภาพชีวิต การพัฒนาคุณภาพชีวิตตามลักษณะประชากรศาสตร์ของผู้สูงอายุในพื้นที่เทศบาลนครนนทบุรี จังหวัดนนทบุรี
2. เพื่อศึกษาความแตกต่างระดับคุณภาพชีวิตผู้สูงอายุของเทศบาลนครนนทบุรี จังหวัดนนทบุรีจำแนกตามลักษณะประชากรศาสตร์
3. เพื่อศึกษาความสัมพันธ์ระหว่างการพัฒนาคุณภาพชีวิตกับคุณภาพชีวิตผู้สูงอายุของเทศบาลนครนนทบุรี จังหวัดนนทบุรี

กรอบแนวคิดในการวิจัย

การวิจัยครั้งนี้ผู้วิจัยได้ประยุกต์ใช้แนวคิดองค์ประกอบ WHO (1993) Power and Bollinger (2002) ประกอบกับการทบทวนเอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับการพัฒนาคุณภาพชีวิตผู้สูงอายุที่นำแนวคิดมาบูรณาการร่วมกัน ซึ่งพบว่าการที่ผู้สูงอายุจะมีคุณภาพชีวิตที่ดีน่าจะขึ้นอยู่กับพัฒนาคุณภาพชีวิต 4 ด้าน คือ ด้านการส่งเสริมสุขภาพ ตามแนวคิดของ Pender (1996) ด้านการมีส่วนร่วม ตามแนวคิดของ Lisk (1985) ด้านการจัดการสภาพแวดล้อม ตามแนวคิดของ Lawton (1975) และด้านการสนับสนุนทางสังคม ตามแนวคิดของ Wortman (1984) เพื่อนำมาใช้เป็นแนวทางในการกำหนดกรอบวิจัยแสดงผังแนวคิด ดังนี้

ภาพที่ 1 กรอบแนวคิดในการวิจัย

วิธีการวิจัย

ผู้วิจัยใช้ระเบียบวิธีวิจัยแบบผสมผสานวิธี (Mixed Methods Research) โดยวิจัยเชิงปริมาณเป็นการเก็บข้อมูลโดยใช้เครื่องมือแบบสอบถาม และการวิจัยเชิงคุณภาพเป็นการเก็บข้อมูลโดยการสัมภาษณ์เชิงลึก (In-depth Interview) ดังนี้

ประชากรและกลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการวิจัย

ผู้วิจัยได้กำหนดกลุ่มประชากรเฉพาะที่เกี่ยวข้องกับการพัฒนาคุณภาพชีวิตผู้สูงอายุของเทศบาลนครนนทบุรี จังหวัดนนทบุรี แบ่งออกเป็น 2 ส่วน ดังนี้

1. กลุ่มประชากร คือ ผู้สูงอายุในเขตเทศบาลนครนนทบุรี จังหวัดนนทบุรี จำนวน 36,435 คน (กรมส่งเสริมการปกครองท้องถิ่น, 2561) ซึ่งผู้วิจัยใช้เทคนิคการสุ่มตัวอย่างแบบบังเอิญ (Accidental Sampling) โดยกำหนดกลุ่มตัวอย่างใช้สูตร Taro Yamane (1973) ได้กลุ่มตัวอย่างจำนวน 400 คน

2. ผู้ให้ข้อมูลสำคัญ คือ ผู้แทนเทศบาลนครนนทบุรี ที่ได้รับมอบหมายจากผู้บริหารเทศบาลนครนนทบุรีจำนวน 2 คน ได้แก่ ผู้อำนวยการกองสวัสดิการสังคม และผู้อำนวยการส่วนการสาธารณสุข ข้อมูลที่ได้จากการสัมภาษณ์จะเป็นการสนับสนุนให้ผลการวิจัยในครั้งนี้มีความสมบูรณ์และน่าเชื่อถือมากยิ่งขึ้น

เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย

1. การวิจัยเชิงปริมาณ ใช้แบบสอบถามเป็นเครื่องมือในการเก็บรวบรวมข้อมูลเกี่ยวกับระดับการพัฒนาคุณภาพชีวิตของเทศบาลนครนนทบุรี จังหวัดนนทบุรี และระดับคุณภาพชีวิตผู้สูงอายุของเทศบาลนครนนทบุรี จังหวัดนนทบุรี ซึ่งก่อนที่จะดำเนินการเก็บข้อมูลจริงได้มีการทดสอบความเที่ยงตรงเชิงเนื้อหา ความเหมาะสมของภาษาที่ใช้ และความเชื่อมั่นของแบบสอบถามเพื่อนำมาใช้ในการศึกษาได้ตามวัตถุประสงค์จากการใช้คะแนนผู้เชี่ยวชาญทั้ง 3 ท่าน ค่าความเชื่อมั่นโดยการหาค่าสัมประสิทธิ์แอลฟา (Cronbach's Alpha Coefficient) ที่ค่าระดับความเชื่อมั่นของแบบสอบถามเท่ากับ 0.86

2. แบบสอบถามแบ่งออกเป็น 3 ตอน คือ ตอนที่ 1 ลักษณะประชากรศาสตร์ มีลักษณะเป็นแบบสำรวจรายการ (Check List) ได้แก่ เพศ อายุ ระดับการศึกษา อาชีพ และรายได้ ตอนที่ 2 ระดับการพัฒนาคุณภาพชีวิตของเทศบาลนครนนทบุรี จังหวัดนนทบุรี ประกอบด้วย ด้านการส่งเสริมสุขภาพ ด้านการมีส่วนร่วม ด้านการจัดการสภาพแวดล้อม และด้านการสนับสนุนทางสังคม มีลักษณะเป็นคำถามแบบมาตราประมาณค่า 5 ระดับ (Rating scale) ของลิเคิร์ต (บุญชม ศรีสะอาด, 2553) ซึ่งแบ่งระดับการประเมิน 5 ระดับ ได้แก่

ค่าเฉลี่ย 1.00 – 1.80	หมายถึง	น้อยที่สุด
ค่าเฉลี่ย 1.81 – 2.60	หมายถึง	น้อย
ค่าเฉลี่ย 2.61 – 3.40	หมายถึง	ปานกลาง
ค่าเฉลี่ย 3.41 – 4.20	หมายถึง	มาก
ค่าเฉลี่ย 4.21 – 5.00	หมายถึง	มากที่สุด

ตอนที่ 3 ระดับคุณภาพชีวิตผู้สูงอายุของเทศบาลนครนนทบุรี จังหวัดนนทบุรี ประกอบด้วย ด้านร่างกาย ด้านจิตใจ ด้านสภาพแวดล้อม และด้านความสัมพันธ์ทางสังคม มีลักษณะเป็นคำถาม แบบมาตราประมาณค่า 5 ระดับ (Rating scale) ของลิเคิร์ท (บุญชม ศรีสะอาด, 2553) ได้แก่

ค่าเฉลี่ย 1.00 – 1.80	หมายถึง	น้อยที่สุด
ค่าเฉลี่ย 1.81 – 2.60	หมายถึง	น้อย
ค่าเฉลี่ย 2.61 – 3.40	หมายถึง	ปานกลาง
ค่าเฉลี่ย 3.41 – 4.20	หมายถึง	มาก
ค่าเฉลี่ย 4.21 – 5.00	หมายถึง	มากที่สุด

3. การวิจัยเชิงคุณภาพ เป็นการเก็บข้อมูลแบบคุณภาพโดยใช้แบบสัมภาษณ์แบบมีโครงสร้าง เป็นการสัมภาษณ์เจาะลึกผู้ให้ข้อมูลสำคัญที่มีหน้าที่รับผิดชอบงานที่เกี่ยวข้องกับการพัฒนาคุณภาพชีวิตผู้สูงอายุของเทศบาลนครนนทบุรี จังหวัดนนทบุรีโดยตรง ซึ่งมีประเด็นคำถาม ประกอบด้วยการพัฒนาคุณภาพชีวิตของผู้สูงอายุ 4 ด้าน ได้แก่ ด้านการส่งเสริมสุขภาพ ด้านการมีส่วนร่วม ด้านการจัดการสภาพแวดล้อม และด้านการสนับสนุนทางสังคม ที่นำไปสู่คุณภาพชีวิตที่ดีของผู้สูงอายุโดยใช้ระยะเวลาในการสัมภาษณ์ประมาณ 30 นาที

การเก็บรวบรวมข้อมูล

1. การวิจัยเชิงปริมาณ โดยแจกแบบสอบถามจำนวน 400 ชุด เพื่อสอบถามระดับความคิดเห็นเกี่ยวกับการพัฒนาคุณภาพชีวิตผู้สูงอายุของเทศบาลนครนนทบุรี จังหวัดนนทบุรี
2. การวิจัยเชิงคุณภาพ โดยผู้วิจัยดำเนินการเก็บรวบรวมข้อมูลตามขั้นตอนที่กำหนดไว้ ทำหนังสือขอความอนุเคราะห์การสัมภาษณ์ ถอดเทปข้อมูลสัมภาษณ์จากผู้ให้ข้อมูลสำคัญ จากนั้นนำมาเรียบเรียงและวิเคราะห์แบบพรรณนา สรุปประเด็นข้อมูลเกี่ยวกับการพัฒนาคุณภาพชีวิตผู้สูงอายุของเทศบาลนครนนทบุรี จังหวัดนนทบุรี ที่เหมาะสมและตรวจสอบข้อมูล วิเคราะห์ข้อมูล และปรับปรุงข้อมูลให้มีความสมบูรณ์

สถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูล

1. ข้อมูลเชิงปริมาณ ใช้การวิเคราะห์ข้อมูลเบื้องต้นตามข้อมูลปัจจัยส่วนบุคคล ด้วยสถิติเชิงพรรณนา ได้แก่ ค่าความถี่ ค่าเฉลี่ย ค่าร้อยละ และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน สถิติที่ใช้ในการทดสอบการเปรียบเทียบความแตกต่างเป็นรายคู่ คือ สถิติเชิงอนุมาน ได้แก่ ทดสอบสมมติฐานของผลต่างค่าเฉลี่ยใช้สถิติทดสอบที (t-test) การวิเคราะห์ความแปรปรวนทางเดียว (One-way ANOVA) และการหาค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์ของเพียร์สัน (Pearson's Correlation Coefficient)
2. ข้อมูลเชิงคุณภาพ ผู้วิจัยดำเนินการนำข้อมูลที่ได้จากการจดบันทึกและการบันทึกเสียงสัมภาษณ์มาตรวจสอบความสมบูรณ์ของข้อมูล นำข้อมูลที่ได้นำมาเรียบเรียงในรูปแบบข้อความเพื่อง่าย

ต่อการแยกประเด็นและทำการวิเคราะห์จัดแยกประเด็นตามกลุ่มของข้อมูลเพื่อให้ได้ข้อมูลที่ละเอียดและนำมาอภิปรายผลข้อมูล

สรุปผลการวิจัย

1. ผลการศึกษาระดับการพัฒนาคุณภาพชีวิตของเทศบาลนครนนทบุรี จังหวัดนนทบุรี พบว่า โดยภาพรวมอยู่ในระดับมาก ($\bar{x} = 3.91$, $SD = 0.34$) เมื่อพิจารณาเป็นรายด้านเรียงตามลำดับค่าเฉลี่ย พบว่า ลำดับแรก ด้านการสนับสนุนทางสังคม ($\bar{x} = 4.16$, $SD = 0.51$) รองลงมา คือ ด้านการจัดการสภาพแวดล้อม ($\bar{x} = 3.96$, $SD = 0.46$) ด้านการมีส่วนร่วม ($\bar{x} = 3.80$, $SD = 0.40$) และด้านการส่งเสริมสุขภาพ ($\bar{x} = 3.73$, $SD = 0.34$) ตามลำดับ

2. ผลการศึกษาระดับคุณภาพชีวิตผู้สูงอายุของเทศบาลนครนนทบุรี จังหวัดนนทบุรี พบว่า โดยภาพรวมอยู่ในระดับมาก ($\bar{x} = 3.97$, $SD = 0.38$) เมื่อพิจารณารายด้านเรียงลำดับค่าเฉลี่ย พบว่า ลำดับแรก ด้านสภาพแวดล้อม ($\bar{x} = 4.71$, $SD = 0.51$) รองลงมา คือ ด้านความสัมพันธ์ทางสังคม ($\bar{x} = 4.21$, $SD = 0.53$) ด้านจิตใจ ($\bar{x} = 3.79$, $SD = 0.38$) และด้านร่างกาย ($\bar{x} = 3.78$, $SD = 0.41$) ตามลำดับ

3. ผลการทดสอบสมมติฐานที่ 1 ระดับคุณภาพชีวิตผู้สูงอายุตามลักษณะทางประชากรศาสตร์ไม่มีความแตกต่างกัน

4. ผลการทดสอบสมมติฐานที่ 2 ความสัมพันธ์ระหว่างการพัฒนาคุณภาพชีวิตกับคุณภาพชีวิตของผู้สูงอายุ พบว่า โดยรวมมีความสัมพันธ์กันในระดับสูง ($r = .872$) เมื่อพิจารณาตามรายด้าน พบว่า ด้านการสนับสนุนทางสังคม มีค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์ ($r = .837$) รองลงมา ด้านการจัดการสภาพแวดล้อม มีค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์ ($r = .748$) ด้านการมีส่วนร่วมมีค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์ ($r = .581$) และด้านการส่งเสริมสุขภาพมีค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์ ($r = .561$) ตามลำดับ

5. ผลการศึกษากาารวิจัยเชิงคุณภาพจากการสัมภาษณ์ผู้แทนเทศบาลนครนนทบุรี จำนวน 2 คน สามารถสรุปผลการวิจัยเชิงคุณภาพได้ดังนี้ จากแผนยุทธศาสตร์การพัฒนาของเทศบาลนครนนทบุรี ได้มีการกำหนดนโยบายการพัฒนา เทศบาลให้ก้าวสู่ความเป็นเลิศในทุกด้าน ประกอบด้วย 1) ด้านโครงสร้างพื้นฐานและการบริการสาธารณะ เป็นการปรับปรุงและพัฒนา ระบบโครงสร้างและบริการสาธารณะต่าง ๆ เช่น ถนน ทางเดิน ประปา ไฟฟ้า ให้ครอบคลุมในทุกพื้นที่ 2) ด้านการพัฒนาทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม โดยมีการจัดตั้งเครือข่ายชุมชนในการดูแลรักษาสิ่งแวดล้อม ปรับปรุงสภาพสิ่งแวดล้อมให้มีความปลอดภัยจากมลพิษ 3) ด้านการพัฒนาเศรษฐกิจและการเสริมสร้างความเข้มแข็งของระบบเศรษฐกิจมีการส่งเสริมและสนับสนุนภูมิปัญญาพัฒนาอาชีพและส่งเสริมอาชีพ 4) ด้านการพัฒนาสังคม คุณภาพชีวิต และความเข้มแข็งของชุมชน มีการส่งเสริมสนับสนุนให้ประชาชนและชุมชนเข้ามามีส่วนร่วม การส่งเสริมและพัฒนาปรับปรุงคุณภาพในการบริการด้านสาธารณสุข การสร้างหลักประกันสุขภาพ การให้ความสงเคราะห์แก่

ผู้สูงอายุ 5) ด้านการพัฒนาประสิทธิภาพเมือง การบริหารและการพัฒนาบุคลากรท้องถิ่น ส่งเสริมให้มีการประชาสัมพันธ์ เผยแพร่ข้อมูลข่าวสารของเทศบาลรวมถึงการจัดกิจกรรมต่าง ๆ อย่างไรก็ตาม การส่งเสริมและพัฒนาคุณภาพชีวิตผู้สูงอายุ เป็นสิ่งที่เทศบาลนครนนทบุรีให้ความสำคัญในการรองรับการเตรียมความพร้อมที่จะก้าวเข้าสู่สังคมสูงวัยที่จะมีผู้สูงอายุเพิ่มมากขึ้นในอนาคต โดยเทศบาลนครนนทบุรีได้มีการยกระดับคุณภาพชีวิตที่เน้นการพัฒนาคุณภาพชีวิตผู้สูงอายุแบบองค์รวมที่ให้ความสำคัญกับสุขภาวะรอบด้านทั้งด้านร่างกาย ด้านจิตใจ ด้านสังคม ด้านจิตวิญญาณ ด้านเศรษฐกิจ และด้านสภาพแวดล้อมซึ่งการพัฒนาคุณภาพชีวิตของเทศบาลนครนนทบุรี ประกอบด้วย

- 1) ด้านการส่งเสริมสุขภาพ เทศบาลนครนนทบุรีจัดตั้งศูนย์บริการผู้สูงอายุเพื่อเป็นศูนย์ส่งเสริมสุขภาพต้นแบบ ในการเพิ่มทักษะความรู้แก่ผู้สูงอายุในการดูแลสุขภาพอย่างต่อเนื่องโดยมีวิทยากรที่เป็นจิตอาสาที่มีศักยภาพในการถ่ายทอดองค์ความรู้ และมีการจัดกิจกรรมให้ผู้สูงอายุได้เข้าร่วม อาทิ การเล่นปิงปอง การเล่นตารางก้าวตามจังหวะเพลง ห้อยเก้าอี้นิ้วดไฟฟ้าเพื่อสุขภาพ เป็นต้น เทศบาลนครนนทบุรีจึงให้ความสำคัญต่อสุขภาพของผู้สูงอายุ ในการตรวจสุขภาพประจำปีอย่างน้อยปีละ 1 ครั้ง ให้แก่ผู้สูงอายุ การให้คำปรึกษาทางด้านสาธารณสุขและการให้บริการเกี่ยวกับการดูแลสุขภาพ เพื่อให้ผู้สูงอายุมีคุณภาพชีวิตด้านร่างกายที่ดี และไม่เป็นผู้สูงอายุที่มีภาวะติดบ้านและติดเตียง
- 2) ด้านการมีส่วนร่วม คือ การทำกิจกรรมและนันทนาการเพื่อให้ผู้สูงอายุมีส่วนร่วมและเป็นกิจกรรมตรงตามความต้องการของผู้สูงอายุ ซึ่งมีการทำกิจกรรมร่วมกันในรูปแบบที่หลากหลายร่วมกับเจ้าหน้าที่และกลุ่มผู้สูงอายุด้วยกัน เช่น กิจกรรมเข้าจังหวะ การเล่นดนตรีไทย การรำดอกบัว การรำวง ประยุกต์ การเล่นกลองยาว เป็นต้น เพื่อเป็นการให้ผู้สูงอายุได้ทำความรู้จักกับคนอื่น การเสริมสร้างการมีส่วนร่วมอย่างเข้มแข็งทางสังคม การส่งเสริมความสัมพันธ์ระหว่างผู้สูงอายุกับคนทุกวัย
- 3) ด้านการจัดการสภาพแวดล้อม คือ การให้ความสำคัญต่อผู้สูงอายุในการจัดสิ่งอำนวยความสะดวกที่เอื้อต่อการดำรงชีวิตของผู้สูงอายุและการทำกิจกรรมร่วมกัน โดยคำนึงถึงความปลอดภัยด้านอาคาร สถานที่ บันได ห้องน้ำ รวมทั้งห้องทำกิจกรรมของผู้สูงอายุที่สร้างขึ้นตามความเหมาะสมที่ผู้สูงอายุสามารถร่วมกิจกรรมได้และไม่เป็นอันตราย เช่น การสร้างบันไดที่ก้าวแบบแคบ การมีราวบันไดให้แก่ผู้สูงอายุ มีทางลาด มีการสร้างห้องน้ำอย่างเหมาะสมต่อการเข้ารับบริการ และการดูแลรักษา ปรับภูมิทัศน์ การเพิ่มพื้นที่สีเขียวในพื้นที่สาธารณะเพื่อให้เป็นที่พักผ่อนหย่อนใจ
- 4) ด้านการสนับสนุนทางสังคม คือการส่งเสริมและพัฒนาปรับปรุงคุณภาพในการบริการด้านสาธารณสุข การสร้างหลักประกันสุขภาพ การให้ความสงเคราะห์แก่ผู้สูงอายุ และการประชาสัมพันธ์ข่าวสาร กิจกรรมต่าง ๆ ในพื้นที่ เพื่อให้ผู้สูงอายุได้เข้าถึงและรับรู้ถึงข้อมูลข่าวสารทุกช่องทางที่เป็นประโยชน์ต่อผู้สูงอายุในการให้ความช่วยเหลือ การได้รับสวัสดิการแก่ผู้สูงอายุได้อย่างทั่วถึง

6. ผลการศึกษาด้วยการวิจัยเชิงปริมาณ มีความสอดคล้องกับวิจัยเชิงคุณภาพ พบว่า การทำงานของเทศบาลนครนนทบุรี จังหวัดนนทบุรี ได้ยึดถือหลักการปฏิบัติการบริหารกิจการบ้านเมืองที่ดี

มีการบริการสาธารณะในทุกด้าน เพื่อให้คุณภาพชีวิตของประชาชนมีคุณภาพชีวิตที่ดียิ่งขึ้น โดยเน้นการบูรณาการจากทุกภาคส่วนและการมีส่วนร่วมของประชาชน เนื่องจากสภาพสังคมที่มีการเปลี่ยนแปลงจึงทำให้เทศบาลนครนทบุรีต้องมีการปรับตัวต่อการเปลี่ยนแปลงให้รับรองต่อโครงสร้างพื้นฐาน ประกอบกับการพัฒนาและการส่งเสริมคุณภาพชีวิตของผู้สูงอายุเป็นภารกิจสำคัญของเทศบาลนครนทบุรี ในการพัฒนาคุณภาพชีวิตในด้านต่าง ๆ เช่น การสาธารณสุข การศึกษา การจัดการสภาพแวดล้อม ดังนั้น การกำหนดนโยบายจะเป็นสิ่งกำหนดเพื่อช่วยในการพัฒนา คุณภาพชีวิตในด้านต่าง ๆ จะทำให้คุณภาพชีวิตผู้สูงอายุมีคุณภาพชีวิตที่ดียิ่งขึ้น เมื่อผู้สูงอายุได้รับการพัฒนาแล้ว จะส่งผลให้ผู้สูงอายุในพื้นที่มีคุณภาพชีวิตที่ดีขึ้นโดยรวมทั้งด้านร่างกาย ด้านจิตใจ ด้านสภาพแวดล้อม และด้านความสัมพันธ์ทางสังคม

อภิปรายผล

การศึกษาวิจัยเรื่อง การพัฒนาคุณภาพชีวิตผู้สูงอายุของเทศบาลนครนทบุรี จังหวัดนทบุรี พบว่า การพัฒนาคุณภาพชีวิตผู้สูงอายุของเทศบาลนครนทบุรี ได้ให้ความสำคัญต่อผู้สูงอายุในการพัฒนาโครงสร้างพื้นฐานการจัดการบริการสาธารณะด้านต่าง ๆ การจัดกิจกรรมที่ให้ผู้สูงอายุเข้ามามีส่วนร่วม การให้ความช่วยเหลือ การปรับปรุงสภาพแวดล้อมที่เอื้อต่อการดำรงชีวิตของผู้สูงอายุ และการจัดกิจกรรมที่เป็นการเสริมสร้างสุขภาพให้แก่ผู้สูงอายุ ซึ่งสอดคล้องกับแนวคิดของ นางเยาว์ อรุณศิริวงศ์ (2550) ที่อธิบายความสำคัญในการพัฒนาคุณภาพชีวิตว่า คือ การเกิดความปรารถนาสูงสุดของคน การมีคุณภาพชีวิตที่ดีในการพัฒนาตนเองได้ไปสู่เป้าหมาย เช่น ด้านการศึกษา ด้านการประกอบอาชีพ ด้านการมีรายได้ การพัฒนาคุณภาพชีวิตจึงเป็นสิ่งสำคัญ เป็นต้น

ผลการวิจัยด้วยวิธีวิจัยเชิงปริมาณ พบว่า คุณภาพชีวิตของผู้สูงอายุของเทศบาลนครนทบุรี มีสภาพความเป็นอยู่ที่พึงพอใจที่มีความปลอดภัย มีการเดินทางที่สะดวกและรวดเร็ว สามารถดำรงชีวิตอยู่ได้โดยไม่ต้องพึ่งพาบุคคลอื่นและสามารถยอมรับการเปลี่ยนแปลงเรื่องราวต่าง ๆ ได้ การที่ผู้สูงอายุได้เข้าร่วมกิจกรรม จะทำให้ผู้สูงอายุได้พบปะกับบุคคลอื่นเพื่อเป็นการสร้างความสัมพันธ์ระหว่างผู้สูงอายุและคนทุกวัย ซึ่งสอดคล้องกับแนวคิดของ UNESCO (1978) ที่กล่าวไว้ว่า คุณภาพชีวิต คือ ความรู้สึกของความเป็นอยู่ที่น่าพอใจ และมีความสุขต่อองค์ประกอบต่าง ๆ ของชีวิตที่มีส่วนสำคัญต่อบุคคลนั้น ซึ่งจะชี้ให้เห็นว่าปัจจัยที่มีความสัมพันธ์กับคุณภาพชีวิต ได้แก่ สุขภาพ อนามัย การศึกษา สภาพแวดล้อม ทรัพยากร รายได้ อาคารและที่อยู่อาศัย

ลักษณะประชากรศาสตร์ ได้แก่ เพศ อายุ ระดับการศึกษา อาชีพ และรายได้ที่แตกต่างกันมีระดับคุณภาพชีวิตไม่แตกต่างกัน ทั้งนี้อาจกล่าวได้ว่า การที่ผู้สูงอายุทุกคนได้เข้าร่วมกิจกรรมและได้รับสวัสดิการแห่งรัฐได้อย่างทั่วถึง อีกทั้งครอบครัวบุตรหลานยังให้ความสำคัญต่อผู้สูงอายุในการดูแล การเอาใจใส่ ประกอบกับการศึกษาอาจจะมาจากเรียนรู้ที่มาจากประสบการณ์ การฝึกฝน และการพัฒนาการของผู้สูงอายุที่มีอายุตั้งแต่ 60 ปีขึ้นไป แต่ไม่ถึง 80 ปี มักจะสามารถไปไหนมาไหนได้

และยังดำรงชีวิตที่ไม่พึ่งพาผู้อื่น มีผลกำลังในการทำงานและแหล่งอาชีพที่มีความคล้ายคลึงกันจึงทำให้ลักษณะประชากรศาสตร์ของผู้สูงอายุไม่ส่งผลกระทบต่อระดับคุณภาพชีวิตผู้สูงอายุ

ผลการศึกษาการพัฒนาคุณภาพชีวิตมีความสัมพันธ์ต่อคุณภาพชีวิตผู้สูงอายุในเชิงบวกอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 พบว่า 1) ด้านการสนับสนุนทางสังคม มีความสัมพันธ์ต่อคุณภาพชีวิตผู้สูงอายุของเทศบาลนครนนทบุรีในระดับสูง การที่เทศบาลจัดสวัสดิการ การให้ความช่วยเหลือแก่ผู้สูงอายุในด้านต่าง ๆ โดยมีกิจกรรมการฝึกอบรมการประกอบอาชีพ เพื่อเป็นประโยชน์ต่อผู้สูงอายุในการสร้างรายได้ การที่ผู้สูงอายุได้รับความช่วยเหลือจากภาครัฐหรือคนในชุมชนจะเป็นการสร้างคุณค่าแก่ผู้สูงอายุและซึ่งสอดคล้องกับแนวคิดของ Wortman (1984) ที่ได้กล่าวว่า การสนับสนุนทางสังคม จะเป็นการช่วยส่งเสริมให้บุคคลที่ต้องเผชิญกับความเครียด สามารถเผชิญและปรับตัวต่อการเปลี่ยนแปลงได้ดียิ่งขึ้นที่มาจากแรงกระตุ้นต่อผู้รับให้เกิดแรงจูงใจในการเปลี่ยนแปลงพฤติกรรมและความรู้สึกมีคุณค่าในตนเองมากขึ้น 2) ด้านการจัดการสภาพแวดล้อม มีความสัมพันธ์ต่อคุณภาพชีวิตผู้สูงอายุของเทศบาลนครนนทบุรีในระดับค่อนข้างสูง เนื่องจากสภาพสังคมที่มีการเปลี่ยนแปลงมีการขยายตัวของเมืองเพิ่มมากขึ้น จึงทำให้เทศบาลมีความพร้อมรับการเปลี่ยนแปลงทางโครงสร้างพื้นฐาน การจัดการสภาพแวดล้อมในชุมชนให้มีความปลอดภัยและมีสถานที่พักผ่อนหย่อนใจ เช่น สวนสาธารณะ ดังนั้น การจัดการสภาพแวดล้อม สิ่งปลูกสร้าง อาคารต่าง ๆ จะเป็นสิ่งที่เอื้อต่อการใช้ประโยชน์แก่ผู้สูงอายุ เช่น ทางลาด บันได ห้องน้ำ ให้มีความเหมาะสมและเป็นการอำนวยความสะดวกแก่ผู้สูงอายุ ซึ่งสอดคล้องกับกรมอนามัย กระทรวงสาธารณสุข (2557) ที่กล่าวว่า องค์การอนามัยโลกกำหนดให้เมืองที่เป็นมิตรกับผู้สูงอายุ จะต้องมีการพัฒนาเมืองที่สามารถอำนวยความสะดวกให้แก่ผู้สูงอายุเพื่อเป็นการเตรียมรองรับสังคมสูงอายุที่มีการเปลี่ยนแปลง ด้านสิ่งแวดล้อม ทางกายภาพ และสังคม โดยเฉพาะอย่างยิ่งกับกลุ่มผู้สูงอายุที่ต้องมีการปรับตัวต่อสภาพแวดล้อมที่เอื้อต่อสุขภาพที่ดี 3) ด้านการมีส่วนร่วม มีความสัมพันธ์ต่อคุณภาพชีวิตผู้สูงอายุของเทศบาลนครนนทบุรีในระดับปานกลาง เนื่องจากเทศบาลได้ให้ความสำคัญต่อการจัดกิจกรรมที่ผู้สูงอายุได้พบปะพูดคุยและสามารถแสดงความคิดเห็นที่เป็นการเปิดโอกาสให้ผู้สูงอายุมีส่วนร่วมในการทำกิจกรรมและแสดงความต้องการต่อการเข้าร่วมกิจกรรมต่าง ๆ การที่ผู้สูงอายุได้มีส่วนร่วมเป็นสิ่งสำคัญที่ทำให้เป็นแรงกระตุ้นต่อผู้สูงอายุในการดำรงชีวิตได้มากขึ้น ซึ่งสอดคล้องกับ Kasperon and Breitbank (1974) ที่กล่าวว่า การมีส่วนร่วมของประชาชน คือ การที่ประชาชนเป็นผู้สร้างสรรค์ในกิจกรรม กระบวนการพัฒนาการตัดสินใจ การเข้าร่วมกิจกรรม และการร่วมรับประโยชน์จากกิจกรรมนั้น ๆ ที่บังเกิดผล คือ ผลของกิจกรรมที่จะต้องย้อนกลับสู่พวกเขาเอง และ 4) ด้านการส่งเสริมสุขภาพมีความสัมพันธ์ต่อคุณภาพชีวิตของเทศบาลนครนนทบุรีในระดับปานกลาง เนื่องจากเทศบาลมีจัดการอบรมให้ความรู้ในการส่งเสริมสุขภาพให้แก่ผู้สูงอายุแบบองค์รวม โดยมีการจัดกิจกรรมนันทนาการ การออกกำลังกาย การตรวจสุขภาพประจำปี เพื่อให้ผู้สูงอายุได้ตระหนักและสามารถจัดการสุขภาพของตนเองได้และนำไปสู่

คุณภาพชีวิตที่ดียิ่งขึ้นโดยการเตรียมความพร้อมให้แก่ผู้ที่มีอายุตั้งแต่ 45 ปีขึ้นไปสามารถเข้าร่วมกิจกรรมนันทนาการแบบองค์รวมของทางเทศบาลได้เพื่อเป็นการเตรียมความพร้อมที่จะเป็นผู้สูงวัยในอนาคต ซึ่งสอดคล้องกับ Pender (1996) ที่กล่าวไว้ว่า แนวทางการปฏิบัติการส่งเสริมสุขภาพจะต้องมีความรับผิดชอบต่อสุขภาพในการเรียนรู้เกี่ยวกับโรคภัยไข้เจ็บ การรู้จักสังเกตความผิดปกติของร่างกาย การแสวงหาความช่วยเหลือหรือคำแนะนำจากแพทย์และพยาบาล การเข้าร่วมกิจกรรมการออกกำลังกายอย่างสม่ำเสมอตามความเหมาะสม และการจัดการกับความเครียดโดยการหากิจกรรมที่ช่วยในการผ่อนคลาย การปรับตัวและการแสดงออก การใช้เวลาว่างให้เกิดประโยชน์และมีการพักผ่อนที่เพียงพอ

ข้อเสนอแนะ

ข้อเสนอแนะจากการวิจัย

จากผลการศึกษาวิจัยครั้งนี้ แม้จะพบว่า คุณภาพชีวิตของผู้สูงอายุในภาพรวมจะอยู่ระดับมากแล้วก็ตาม แต่ผลการศึกษาการวิจัยเชิงปริมาณ พบว่า การพัฒนาคุณภาพชีวิตด้านการสนับสนุนทางสังคม ด้านการมีส่วนร่วม ด้านการจัดการสภาพแวดล้อม และด้านการส่งเสริมสุขภาพ มีความสัมพันธ์ที่ส่งผลต่อคุณภาพชีวิตผู้สูงอายุ ดังนั้น ผู้บริหารองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นสามารถนำผลการศึกษาไปขับเคลื่อนขยายผลในการพัฒนาการดำเนินงานให้เกิดความต่อเนื่องในการกำหนดนโยบาย การจัดกิจกรรม แผนงานต่าง ๆ ที่เป็นการส่งเสริม สนับสนุน การดำเนินกิจกรรมให้มีความสอดคล้องต่อความต้องการของผู้สูงอายุได้อย่างเหมาะสม เพื่อให้ผู้สูงอายุมีคุณภาพชีวิตที่ดี

ข้อเสนอแนะเพื่อการวิจัยครั้งต่อไป

1. ควรศึกษาการพัฒนาคุณภาพชีวิตด้านอื่น ๆ ที่มีความสัมพันธ์คุณภาพชีวิตผู้สูงอายุ เช่น การจัดสวัสดิการสำหรับผู้สูงอายุที่อยู่เพียงลำพัง การส่งเสริมทางด้านการศึกษา การส่งเสริมอาชีพ หลังวัยเกษียณที่เหมาะสมสำหรับผู้สูงอายุ ซึ่งเป็นสิ่งที่สำคัญต่อสังคมสูงวัย
2. ควรมีการสัมภาษณ์แบบเจาะลึก (In-depth interview) กับผู้ให้ข้อมูลสำคัญ คือ ผู้สูงอายุที่อาศัยในพื้นที่ดังกล่าว เพื่อได้ทราบถึงความต้องการและนำข้อมูลที่ได้มาจัดทำแนวทางการพัฒนาคุณภาพชีวิตได้อย่างเหมาะสมและสอดคล้องกับความต้องการของผู้สูงอายุ

เอกสารอ้างอิง

- กรมกิจการผู้สูงอายุ. (2561). **สังคมสูงอายุ** กรุงเทพฯ: โรงพิมพ์สามลดา.
- กรมส่งเสริมการปกครองท้องถิ่น. (2561). **จำนวนประชากรผู้สูงอายุในเขตเทศบาลนครนนทบุรี**. ค้นเมื่อวันที่ 26 มีนาคม 2561, จาก <http://www.dla.go.th/>
- กรมอนามัย กระทรวงสาธารณสุข. (2557). **คู่มือการดำเนินงานเมืองที่เป็นมิตรกับผู้สูงอายุ** กันยายน 2557. กรุงเทพฯ: สำนักกิจการโรงพิมพ์องค์การสงเคราะห์ทหารผ่านศึก.
- นงเยาว์ อรุณศิริวงศ์. (2550). **การพัฒนาคุณภาพชีวิต**. นนทบุรี: มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมาธิราช.

- บุญชม ศรีสะอาด. (2553). **การวิจัยเบื้องต้น**. พิมพ์ครั้งที่ 8. กรุงเทพฯ: บริษัท สุวีริยาสาส์น จำกัด
- มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์ คณะสังคมสงเคราะห์ศาสตร์. (2558). **โครงการพัฒนาระบบส่งเสริมสุขภาพผู้สูงอายุแบบองค์รวมในเขตเทศบาลนครนนทบุรี การวิจัยโครงการระยะที่ 1 “การสำรวจสุขภาพขององค์รวมของผู้สูงอายุในเขตเทศบาลนครนนทบุรี”**. กรุงเทพฯ: จรัสสินทวงศ์การพิมพ์.
- มูลนิธิสถาบันวิจัยและพัฒนาผู้สูงอายุไทย. (2561). **การรายงานสถานการณ์ผู้สูงอายุไทย พ.ศ.2560**. กรุงเทพฯ: โรงพิมพ์เด็อนตุลา.
- สำนักงานคณะกรรมการพัฒนาการเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ. (2560). **ยุทธศาสตร์ชาติ ระยะ 20 ปี พ.ศ.2560 - พ.ศ.2579**. กรุงเทพฯ: สำนักงานคณะกรรมการพัฒนาการเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ.
- Kasperson, R.E. and Breitbank. (1974). **Participation, Decentralization and Advocacy Planning. Resource**. Washington D.C.: Association of American Geographers.
- Lawton, M.P. (1975). **Planning and managing housing for older people**. New York: Joh Wiley & sons.
- Lisk, F. (1985). **Popular Participation in Planning For Basic Needs**. Great Britain: Black More Press.
- Pender, N. J. (1996). **Health promotion in nursing practice**. 3rd ed. Stamford, Conn: Appleton and Lange.
- Power, M. J., & Bullinger, M. (2002). **The universality of quality of life: An empirical approach using the WHOQOL**. Netherlands: Springer Netherlands.
- Taro Yamane. (1973). **Statistics: An Introductory Analysis**. 3rd ed. New York. Harper and Row Publications.
- UNESCO. (1978). **Indicators of Environmental Quality and Quality of Life**. Paris: UNESCO.
- World Health Organization (WHO). (1993). **Global Strategy for Health for All by the Year 2000. Geneva (Health for All) Series No. 6**.
- Wortman, C.B. (1984). **Social support in the cancer patient. Conceptual and methodological issue. America Journal of the cancer society** 53 May 1984: 25 – 34.